

Innkjøpsstrategi

1. Innleiing

Volda kommune sin innkjøpsstrategi gjeld for alle kommunen sine sektorar og avdelingar. Strategien skal legge grunnlag for einsarta gjennomføring, tenking og åtferd i samband med kjøp av varer, tenester, bygg og anlegg. På denne måten skal strategien bidra til at Volda kommune kan nå sine mål på grunnlag av politiske vedtak og gjennom administrasjonen sitt verke.

Innkjøpsstrategien skal ta omsyn til lov 17.06.2016 nr. 73 om offentlige anskaffingar sitt føremål i § 1. Regelen sei at *«Loven skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptre med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.»* Vidare skal det takas omsyn til prinsippa i § 4, som sei at kommunen skal *«opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.»*

Hovudmål og delmål i ny strategi er basert på dei krav og fokusområde som går fram av regelverket for offentlege innkjøp, politiske føringar og satsings- og forbettringspotensiale på innkjøpsområde.

Kommunen sine innkjøp skal utførast profesjonelt og effektivt i oppfølginga av kommunen sitt samfunnsoppdrag. Kommunen skal vere ein attraktiv kunde og samarbeidspartner.

2. Visjon

Innkjøpa skal ivareta dei tre overordna dimensjonane i FN sine berekraftsmål – økonomi, sosial/kulturell og miljø – og skape meirverdi for kommunen og lokalsamfunnet.

3. Hovudmål

Det skal leggest vekt på miljø, samfunnsansvar og nytenking. Innkjøpa skal vere kostnadseffektive, juridisk korrekte og det skal leggest til rette for god innkjøpsfagleg kompetanse.

Delmål:

1. Kommunen skal organisere seg slik at vedtatt innkjøpsstrategi vert **forankra og etterlevd** i alt innkjøpsarbeid i kommunen.
2. Kommunen sine innkjøpsprosessar skal vere **gjennomsiktige** og skal kunne **etterprøvast**.
3. Kommunen skal bidra til **innovasjon og marknadsutvikling**
4. Volda kommune sine innkjøp skal vere **økonomisk og kvalitativt gode**.
5. Innkjøpa skal bidra til betre behovsdekning og møte **framtidige behov**

6. Kommunen skal gjennomføre **samfunnsansvarlege** innkjøp. Innkjøpet sitt klima-avtrykk gjennom si levetid skal ha vesentleg vekt ved val av produkt eller leverandør.
7. Volda kommune skal legge til rette for at **lokale aktørar** skal kunne vere med i konkurransen/innkjøpsprosessen, der dette er mogeleg.

Korleis etterleve delmåla?

Tiltak

Styringsparameter

- Rutinar, dokumentasjon

Resultatmål

- Auka avtaledekning i %
- Reduksjon av merknadar frå kommunerevisjonen
- Auke i deltaking frå lokale aktørar i %
- Minimum av klage på innkjøpa
- Redusert klimagassutslepp frå Volda kommune som organisasjon

Delmål 1.

Kommunen skal organisere seg slik at vedtatt innkjøpsstrategi forankrast og vert etterlevd i alt innkjøpsarbeid i kommunen.

Innkjøpsområdet er komplekst og har mange faglege nedslagsfelt, som juridiske, økonomiske og samfunnsfaglege. Det å utføre gode innkjøp og organisere desse godt er av stor strategisk betydning. Når den nye kommunen skal byggje felles innkjøpskultur, er det viktig at retningslinjene vert forankra og gjort kjend i heile organisasjonen.

For at Volda kommune skal nå sine overordna mål i høve mellom anna budsjett, drift og levering av tenester, må sektorar og avdelingar i kommunen jobbe systematisk med si innkjøpsportefølje. Det må leggest ein plan for dei innkjøp som skal gjennomførast i løpet av eit år, og kva konkurransar som må planleggast når og av kven. Kartlegging av behov skal skje i samband med utarbeiding av budsjett. Dette er viktig for å sikre tilstrekkeleg med tid utarbeide gode konkurransegrunnlag eller tilbudsførespurnadar.

Forhasta arbeid i denne fasen av innkjøpsprosessen vil ofte medføre forseinka bestilling grunna innsamling av manglande informasjon, vanskelege evalueringar og klager.

Ved oppstartsmøte i høve planlegging av det konkrete innkjøpet, skal innkjøpsansvarleg inviterast med for å kunne gi råd og innspel til gjennomføring av konkurransen i samsvar med innkjøpsstrategien og regelverket om offentlege anskaffingar. Budsjettansvarleg har ansvar for å gjennomføre konkurransen.

Den årlege gjennomgangen av innkjøpsporteføljen bør ha fokus på eksisterande rammeavtalar, område utan avtale, framtidige behov, innovasjonspotensial, moglege innsparingar, kvalitetsforbetringar, sosiale og andre samfunnsmessige omsyn ein kan ta i konkurransen og avtalen.

Tiltak:

- Kommunalsjef har innanfor eigen sektor ansvar for at innkjøparane set seg inn i denne strategien.
- Kommunalsjef har ansvar for at det vert laga ein plan for større innkjøp og avtalar som skal gjennomførast i løpet av året (jfr budsjettprosessen).
- Budsjettansvarleg har ansvar for at innkjøpsansvarleg vert teken med i tidleg fase av planlegging av konkrete innkjøp.

Delmål 2.

Kommunen sine innkjøpsprosessar skal vere gjennomsiktlige og skal kunne etterprøvast

Det å forvalte midlane til Volda kommune på ein god måte, er viktig for at innbyggjarane skal ha tillit. Ein viktig del i denne prosessen er gjennomsiktighet og det skal vere lett å få innsyn. Det er lovfesta at kjøp over kr 1.300.000 skal gjennomførast digitalt med KGV-verktøy *. Dette vil sikre omsyn ovanfor leverandør då oppdragsgivar ikkje kan opne tilbudet før etter frist for innlevering er ute.

Ein skal ved slik distribusjon passe på at alle leverandørar får lik informasjon og at §4 i LOA vert ivaretatt.

Alle innkjøp over terskelverdi (kr 100.000 eks. mva) skal dokumenterast med protokoll som skal arkiverast. Det skal vere klåre rutinar for korleis dokument skal merkast og kva tittel som skal nyttast. Dette skal sikre at ein enkelt vil finna dei att ved seinare høve. Der bestillar meina at det kan gjerast unntak frå regelverket, så skal dette grunngjevast i ein protokoll. Det kan også vere naudsynt å føre protokoll på kjøp under kr 100.000 der det kan verte spørsmål om gildheit.

§ 4. Grunnleggende prinsipp (Lov om offentlige anskaffelser)

Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.

Kommunen pliktar å følgje den digitale utviklinga i offentlege innkjøp vidare.

Ved å gjere prosessane i ei anskaffing gjennomslitig, kan ein førebyggje korrupsjon. Korrupsjon reduserer tilliten til det offentlege og kan i ytste konsekvens undergrave viktige omsyn som seriøsitet i arbeidslivet og krav til helse, miljø og sikkerheit.

Tiltak:

- Dokument knytt til konkurransen skal arkiverast i Acos Websak.
- Avtalar som vert inngått skal leverast i original til Arkiv for oppbevaring i arkivsystemet.

**KGV er forkorting for konkurransegjennomføringsverktøy. Dette er ei elektronisk løysing offentlege verksemder er pliktige til å nytte på innkjøp over 1,3MNOK.*

Delmål 3.

Kommunen skal bidra til innovasjon og marknadsutvikling.

Innovasjon handlar om å tydeleggjere sjølvne behovet og invitere ulike fagmiljø inn i prosessen for å få dekkja behova på ein kostnadseffektiv og berekraftig måte. Vi byggjer ikkje berre for der vi er no, men vi må også ta høgde for framtidige behov. Demografien er i endring, og dette krev omstilling både på drifts- og investeringssida. Ein skal ikkje sjå eit enkelt prosjekt isolert, men søke etter å hente gevinst ved å sjå fleire prosjekt i samanheng.

Innkjøpsmetodikken innovative innkjøp skal nyttast når ein har ei problemstilling der det manglar gode løysingar, og der innovasjon kan gi ein meirverdi/gevinst for kommunen eller lokalsamfunnet når det gjeld økonomiske ressursar, kvaliteten på ei teneste, sosialt/kulturelt eller miljø. Innovative innkjøp er samskaping mellom kommunen, næringslivet og ev andre samarbeidspartar. Resultatet kan gi innovativ effekt både hos kommunen og hos leverandør. Leverandørutviklingsprogrammet kan gi råd om gjennomføring av innovative innkjøp.

Tiltak:

- Innkjøpsansvarleg skal involverast tidleg i konkrete innkjøpsprosessar for rådgjeving om framgangsmåte i samsvar med regelverk om offentlege anskaffingar
- Kartlegging, behov, involvering av andre fagområder, innspel før konkurransegrunnlag
- Søkje kompetanse og opparbeide kompetanse i eigen organisasjon for gjennomføring av innovative innkjøp.

Delmål 4.

Volda kommune sine innkjøp skal vere økonomiske og kvalitativt gode

Eit innkjøp skal vere basert på konkurranse. Dei som bestiller varer/tenester skal opptre i samsvar med god forretningsskikk og sikre høg etisk standard både i den interne og eksterne sakshandsaminga. Utveljing av kvalifiserte tilbydarar og tildeling skal skje på grunnlag av objektive og ikkje diskriminerande kriterier. Kommunen skal ha god oversikt over eigne avtalar og må ha som mål å planlegge dei strategisk

viktige innkjøpa i god tid for å auke rammeavtalar og avtaledekning. Politiske vedtak som medfører kjøp av varer eller tenestar må gi tilstrekkelig med tid til å gjennomføre ein forsvarleg og kvalitativ innkjøpsprosess. Dei ulike sektorane og avdelingane innan kommunen har eit sjølvstendig ansvar for gjennomføring av konkurransen. Gode rutinar og nettverkssamarbeid internt og med andre kommunar skal førebyggje mot bruk av dyre konsulenttenester. Ekstern ekspertise kan unntaksvis nyttast i kompliserte innkjøpsprosessar.

Tiltak:

- Samarbeid med andre kommunar
- Sikre at kriterier og krav vert utarbeidd med bruk av god og brei kompetanse, og vi skal sikre brukarmedverknad
- Etablere malverk
- Legge til rette for etterleving av regelverket i organisasjonen (interne kurs)

Delmål 5.

Innkjøpa skal bidra til betre behovsdekning og møte framtidige behov

Kartlegging av kommunen sine behov for avtalar.

Sektorane planlegg årleg behovet for innkjøp av varer og tenester i samband med utarbeiding av budsjett. På grunnlag av sektorvise innkjøpsprogram lagar innkjøpskoordinatoren ei samla oversikt over innkjøp av varer og tenester for det enkelte budsjettår – innkjøpsprogram med årshjul for innkjøpsprosessar. Innkjøpsprogrammet og årshjulet gir ei samla oversikt for å vurdere samkøyring av innkjøpsprosessar.

Delmål 6.

Kommunen skal gjennomføre samfunnsansvarlege innkjøp.

Lovverket set krav til at offentlege verksemdar tek aktivt samfunnsansvar gjennom å etterspørje og forbruke varer og tenester som er produsert etter høge etiske, sosiale og miljømessige standardar. Dette ansvaret skal implementerast gjennom tydeleg krav i avtalane, dialog og samarbeid med kommunen sine leverandørar. Ved planlegging og gjennomføring av innkjøp skal kommunen gjere seg kjend med marknaden ut frå kva behov som skal dekkast.

Klima- og miljømessige konsekvensar skal vurderast der dette er relevant., og der innkjøpet sitt klima-avtrykk vert vurdert gjennom si levetid som vesentleg vekt ved val av produkt eller leverandør. Miljøomsyn som skal vurderast er til dømes livssyklusluskostnadar, transportløyser, forbruk av energi og utslepp av klimagassar. Det skal ut frå ei kost-nyttevurdering vurderast i kva grad det skal stillast miljøkrav, anten i kravspesifikasjonen, som kvalifikasjonskrav eller som

tildelingskriterium. Dersom miljøeffekten har ein ekstra kostnad for kommunen, så skal effekten stå i forhold til kostnaden.

Døme på tiltak:

- Etablere rutinar for å redusere skadelege miljøpåverknader knytt til innkjøp og fremje klimavenlege løysingar. Kommunen skal i sine innkjøp vurdere å sette høgare klimamål enn det som fylgjer av lovpålagde minstekrav.
- Ta aktivt samfunnsansvar og bruke kontraktkrava med fokus på å hindre arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.
- Når det er relevant, og det ikkje ekskluderer lokalt næringsliv, stille krav til entreprenør om lærlingekontrakt og/el tiltak gjennom Nav.
- Ta utgangspunkt i anbefalte malar og verktøy som er utarbeida av Digitaliseringsdirektoratet innan samfunnsansvar

Delmål 7.

Volda kommune skal utnytte handlingsrommet i innkjøpsregelverket og leggje til rette for at lokale aktørar skal kunne vere med i konkurransen/innkjøpsprosessen.

Innkjøpsstrategien er eit ledd i kommunen sin næringspolitikk for vekst i arbeidsplassar og lokal omsetning. Handlingsrommet for offentlege innkjøp set rett nok klare grenser, men det handlingsrommet som er der skal nyttast. Informasjon ut til lokalt næringsliv i god til er ein avgjerande faktor for at fleire verksemder kan samarbeide om anbod. I tillegg vil informasjon om pågåande konkurransar kunne publiserast i fleire fora enn det som har vore vanleg. Sosiale media er ein hittil lite nytta kanal i dette høvet, som utan tvil har stort potensiale for å nå både små og mellomstore verksemder. Open konkurranse under terskelverdien på 1,3 mill. kroner.

Døme på tiltak:

- Informere næringslivet om kvar dei finn konkurransane som vert kunngjort.
- Aktiv publisering av konkurransar for at leverandørar kan oppdage konkurransen utover dei offisielle innkjøpsportalane.
- Ved innkjøp under terskelverdiane sikre at lokale verksemder får gi tilbod.
- Tilby opplæring i programvare for å levere anbod.

- Lokale bedrifter som leverer tilbud og som ikke når opp, kan ta kontakt etter at konkurransen er avslutta for å kunne lære om prosessen.